

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus XXXI. De Peccatis, quæ solâ Cogitatione admittuntur. Ad
Animum à pravis Cogitationibus defendendum, ijsdem opus esse, quæ ad
arcem aliquam custodiendam: Vigilantiâ adversùs insidias, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

DISCURSUS XXXI.

De Peccatis, quæ solâ cogitatione admittuntur.

EUo potissimum necessaria sunt ad momentum quodlibet ab hostiū oppugnatione & insidijs strenuè defendendam: Vigilantia & Rebur. Illa insidijs præcaver: Istud vim arcer. Et verò has ipsas artes bellicas Divinus à nobis Spiritus exigit. verbis illis Proverbiorum pulcherrimis & aptissimis: *Omni custodia serva cor tuum.* Hoc enim est dicere: Arcem animi tui nullò non defensionis genere custodi. Defende, inquam, illam vigilantiam summam, ne aditus hosti pateat, ad illam per insidias occupandam accedenti; defende illam fortissimè resistendo, cum vim ille adhibet ad expugnandam. *Omni custodia serva cor tuum.* Sed qui tandem sunt implacabiles animi & cordis nostri hostes, contra quos Deus nos tantâ solertia, tantâque fortitudine & audaciâ armatos esse jubet? Sunt cogitationes prævæ, hostes occulti æquè ac violenti, contra quorum artes ego vos hodie quàm diligentissimè obarmem: necesse est: sic ut vos tam occultis eorum technis, quàm eorum violentis assulibus probe cognitis, conatibus eorumdem invigiletis, ut neque doli & artibus vos circumveniant, neque aperta vi vos ex-

pugnent: nec enim de nihilo, aut tribus capellis, sed de animâ, sed de omnibus, quæ habetis, agitur. *Omni custodia serva cor tuum, quia ab ipso vita procedit.*

II. Ut divinos oculos res planè nulla, ita nec humanorum cordium intima, & arcanissima effugiant. Ita nos docent verba Ecclesiastici: *Oculi Domini multò plus lucidiores sunt super Solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda intuentes in absconditis partibus.* Atque hæc causa est, ob quam omnes inter Legislatores unus Deus etiam cordis peccata prohibeat: *Non concupisces domum Proximi tui &c.* Quia nimirum solus ille cognoscere potest, quando solo animo & cogitatione peccetur. Humanæ Leges facta, non factorum desideria vetant: vetant cædes, sed desideria hominem aliquem è medio tollendi non vetant: vetant adulteria, sed non adulterandi voluntatem. Et si quis ambigeret, an ullum uspiam ex ter præceptis, quo desideria etiam prava proscribantur, advertat, an uspiam puniantur. Si enim non puniantur, ne prohibentur quidem. *Nam, si Doctori Angelico credimus, illud proprie cadit sub præcepto legis, pro quo pena legis infligitur.* At Deus, ut vetat, ita desi-

1. Reg. 16.7. desideria perversa severissime etiam vindicant; nec aliunde discriminis huius petenda ratio, quam quia, ut constantissimum est, qui leges ex hominibus condunt; ea solum in homine cognoscunt, quæ foris apparent, non aliter quam qui machinam horologam undique clausam ex solo horarum indice cognoscit. *Homo videt ea, quæ parent, Dominus autem intuetur cor.* Ita nimirum, sicut faber, seu artifex machinæ etiam; quæ intima illius sunt, totumque ejus artificium pernoctat, rotarum peccantium motus à non peccantibus discernit, corrigit; ita humani cordis Conditor Deus operis sui secretissima obtutu pervadit: *Spirituum ponderator est Dominus.*

III. Hinc est, quod antequam Christus ipse Servator veniret, humanique cordis peccata nos doceret, illa maximam partem laterent ignota; imò videtur affirmari posse, quod etiam remedio caruerint. Antiqua siquidem lex, divino licet ore tradita non tamen (tanquam promulgata populo rudi & indocili) tot interitus, quibus vestium, vasorum, ciborum, domorum, supellectilium, & totius hominis fiebat purgatio: tot inter sacrificia propitiatoria pacifica, expiatoria, ullum erat lavacrum purgandis animi maculis paratum, sacrificium ullum eluendæ culpæ destinatum; hinc Angelicus: *Pro interioribus altibus certa sacrificia non injunguntur in lege.* Venit ergo Legislator ipse, & ad radicem ipsam malorum evellendam, eam oculis omnium

exposuit, docuitque ex ea, pravis, inquam, desideriis, vitia cetera omnia progigni; testatus inter cetera, ut quis alieni thori violator dici queat, solum cor & animum sufficere: *Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam jam mœchatus est eam in corde suo.* Et verò Hebræorum olim nonnulli eò ignorantia devenerant, ut in opere externo solo totam rationem peccati consistere existimarent. Sed dicamus quod res est; nec inter Christianos hodiè que deesse videntur, quam turpem & supinam inscientiam imitentur: hi enim cum quotidie in consortijs, ad quæ accedunt, in conventiculis nocturnis, dum invisunt, dum procantur, sexcentis desideriis lascivis consentiant; quia tamen subinde illa re ipsa non explent, nec opere destinata exequuntur, ab omni se labe purissimos existimant; neque verò Dæmon, qui probe advertit, quam sibi ipsis miseri illudant, multum in eo operæ ponit; ut ad desiderata prosequenda, & executionem impellat; cum, quod spectabat, jam obtinuerit; & mortem animæ intulerit nequissimis cupiditatibus, quas exciavit. Accipitrum genus est, quod ex caprà improvidæ alicujus volucris prædâ aliud non devorat, nisi aut cor, aut cerebrum. Dæmon neutri parcit, sed improvidorum ejusmodi mortalium cor devorat, dum voluntatis solius consensum & approbationem turpium objectorum extorquet; subinde & cerebrum absumit, dum efficit, ut quæ cogitando peccarunt planè contemnant; & tanquam

Matth. 5.28. Joseph. l. 12. ant.

Exod. 20.16.

8. Th. 2. 2. 9. 54. ar. 3. ad 3.

quam rem minimè malam, inter confitendum cetera peccata, omnino prætereant. Reliqua quæ de prædâ supersunt, sæpe nequam ille ne tangit quidem: sed cui bono?

IV. Prò quæ isthæc inscientia est, nihili facere, & sacro Judici non aperire peccatum, quia animo solo commissum; Perinde hoc est, ac febrem negligere, quia illa intimas tantum per fibras grassatur, nec foris vel calore nimio, vel membrorum agitatione se prodit: cum plerumque tum sit maximè pestifera, cum rota intus later.

Si exteriora frigent, interiora calent cum siti, lethale. Juvenem illum ob-

Hipp. l. 4. Aphor. 48. servate, qui facie marmor refert; nec verbulum obscenius unquam loquitur, pravitate exempli offendit neminem, nullam de se suspicandi occasionem cuiquam præbet: interim intus uritur ardoribus effrenis desiderij, qui illum consumunt; & siti flagrat ardentissimâ bibendi ex cisternâ, quantumvis lutulentâ; sed tantum animi non habet, modò quia meruit ignominiosè repelli, aliàs quia erubescit deprehendi. Disertè edico; Juvenis hujus res pessimo loco sunt; nec præsigire de salute ejus possum, nisi tristitia & funesta: febris enim & maligna, & occulta est: ut maligna necom affert; ut occulta, remedio caret. Nemo de misero cogitat, nemo malis ipsis mederi satagit, corrigit nemo: ipsemet, cum morbum suum non agnoscat, sanus sibi videretur ut qui maximè; interim mali interni vis est maxima & omni, hecicâ febris infecto, deterioribus laborat. Vix manè somnum discu-

git, cum, priusquam de strato se propriat, jam occurrunt imagines fœdæ, circa quas vis imaginatrix, voluntate dormitante & permittente occupatur, illorum utique ex numero, de quibus Propheta loquitur: *Diluculo surgentes corruerunt, omnes cogitationes suas.* Si S. Joanni Climaco credimus, reliquos inter Dæmones unus est, qui *Præcursor matutinus* appellatur: cum enim hæc ipsi credita sit provincia, ut ad lectum dormientis excubet, ad præcipiendum alijs omnibus locum in corde excitati; mox, ubi dormiens somnum excutere, & aperire oculos cœperit, fœdas imagines facultati imaginatrici proponit, sicque mentem primus occupat. Qui *Infinita*, aliena in tela pingit, & picturam, & *2. de telam* retinere potest, ita permittentibus legibus, quæ, tanquam benignæ, pictorem, ejusmodi in eventu, ad plus adstringere non sunt ausæ, quàm ut præmium telæ domino reddat. Nos igitur cum è somno ad rationis usum revertimur, telæ instar sumus puræ; & idcirco Dæmon si in ea orcinam quandam imaginem primis expresserit, utramque sibi vindicare vult, picturam & telam; & verò utramque possidet, absque eo, quòd quidquam de Jure suo cedat; adeò nihil his ex peccatis commodi percipitur. *Diluculo surgentes corruerunt omnes cogitationes suas.*

V. Ceterum ut mali hujus curationem ab ipsis suis principijs aggrediamur, sciatis velim, quòd sicut Bonitas atque rectitudo, ita & perversitas ac malitia actionum nostrarum

exerc-

Lib. I.
Retract.
1. 9.

externarum, quas facultates effectrices producunt, ab actibus internis voluntatis imperantis pendeat. *Voluntas est, quâ peccatur & rectè vivitur.* D. Augustini sententia est. Si Belli Dux quispiam pudendo timore percussus equum in fugam concitet, fuga hæc quidem effectus equi est effusus habitus currentis: sed totum fugæ probum & dedecus in sessorem redundat frenum moderantem, qui illum ab hoste aversum cursu præcipiti se ex prælio subducere compulsi. *Voluntas est, quâ peccatur.* Unde homicidium e. g. non nisi materialiter, ut Scholæ loquuntur, consistit in externo actu, quo vulnus hosti infligitur; sed verè ac re ipsâ perversitas tota & peccati ratio à voluntate est, quæ brachio ictum imperat, quæmvis ille cum Dei mandato pugnet, clamante: *Non occides.* Atque ita, ut Sapiens loquitur: *Cogitatio stulti Peccatum est:* illa siquidem facultas, quæ malum sola cognoscit & appetit, improba est præ alijs, & quod ipsa concepit venenum, externas in operationes transfundit, ut radix in ramos. *De corde exeunt cogitationes mala, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemia.* En, ingentem scelerum colluviem, quæ omnis, Christo affirmante, à perversa voluntate derivatur. Proinde quod Deo nos abominabiles reddit, cordis malitia est, quæ etsi foras non erumperet, sed tota intus se contereret, non idè minus improba foret: huc proinde præcipuum studium conferri oportet. *Lava à malitia cor tuum, Je-*

Prov.
24. 2.

rusalem, ut salva fias, hortatur Jeremias, usquequo morabuntur in te cogitationes noxia? Non manus duntaxat sordidas abluite, Peccatores, sed si salvi esse cupitis, ante omnia sordes animi & cordis vestri eunctas abstergite. Ut quid serpentes pestiferos cogitationum sinu vestro, tanquam nido, fovetis tanto tempore, & mollior collocatis? Usquequo morabuntur in te cogitationes noxia?

VI. Priusquam ad alia transeam, hæc me Prophetæ verba & loquendi ratio impellit, ut vobis edisseram, quomodo cogitatione solâ peccamus. Advertite igitur Prophetam non dicere, ne cogitationes noxiæ in cor Hierusalem intrent; sed vetare, ne inibi morentur, *usquequo morabuntur?* In morâ siquidem ista spontanea ratio peccati consistit. S. Augustinus moram hanc illicitam, quâ humano in corde cogitationes pravæ perdurant, explicat per id, quod statim à Mundo condito in terrestri Paradiso conrigit. Nostram ibi ad perniciem tres operam junxere; serpens, Eva, & Adamus. Serpens Evæ suggestit violationem præcepti divini; Eva probavit, & Adamo eandem suavit: Adamus acquievit suasioni, & re ipsa prævaricatus est. Serpens suggestionem pravæ cogitationis repræsentat: Eva appetitum inferiorem & animale, cui arridet vel utilitas, vel delectatio peccato conjuncta: Adamus, ut dominus, voluntatem refert, quæ suggestioni consentiendo Peccatum perficit, & perniciem ac mortem Animæ accersit: ita

E. 1. de
Serm.
Dom. in
mont. e.
12.

ut

ut si voluntas assensum non præbeat, & pro eo, quod manum ad pomum, seu rem quamlibet veritam, extendat, eam à se cum stomacho rejicit ut veneniferam; quamlibet præcesserit & suggestio, & appetitûs, quam dixi, inclinatio, hæcenus Peccatum non est, saltem lethale, nec anima moritur. Sicut humano generi mortem non accersisset Dæmonis invidia & tentantis nequitia, neque feminæ comestio, nisi vir & ipse assensum præbuisset.

S. Tho.
1.2.9.
81. ar.
5.

VII. Verùm quia animi ac cordis motus affectusque non alienos tantùm, sed & nostros oculos sensumque fugiunt, observate in re præfenti duobus modis voluntatem cogitationibus pravis assensum præbere: consentit nimirum desiderio, ut cum quis ulturus injuriam decernit secum hostem è medio tollere; & tacitus de modo viæque eum tollendi deliberat: consentit etiam simplici approbatione, quando læsus ille, post eadem inimici perpetrata, de illa gaudet, Tigridis instar, quæ labra lambit, devorata prædæ cruore madentis. Hæc delectatio morosa dicitur, à morâ, quam in eâ trahit voluntas cum plenâ malitiæ cognitione. Et hanc moram noxiam adductis verbis Propheta increpat: *Uſque quò morabuntur in te cogitationes noxiæ?* Cùm prioribus verbis innuisset, desideriorum pravitatem esse abominandam, *Lava à malitia, cor tuum Jerusalem, ut salva fias.* Res proinde postulat, ut utrumque sedulo attendatur, à Juvenibus maximè,

qui ejusmodi documento præ aliis indigent. Ac proinde, quod ad desiderium spectat, ne quæso deinceps inducatis in animum, vos non peccetis, quia quod desiderastis, non estis executi. *Qui cogitat mala facere, stultus vocabitur.* Ut sapiens loquitur. Non qui facit tantùm, sed & qui cogitat facere. Cujus rei ratio est, quam magnus Augustinus assertit; *quia, qui talia cogitat; etsi nihil mali alicui faciat, facit plurimum sibi.* Tantùmque sibi facit mali, ut tantquam crudelis inimicus occidat Animam suam, *Qui diligit iniquitatem, odit Animam suam.* Et idcirco sicut serpenti non tunc, cum mordet, venenum nascitur, sed venenatus fuit, priusquam morſu quemquam appeteret; ita culpa fermè non tum primùm contrahitur, cum fit opus veritum, sed jam tum contracta est, cum de eâ executioni mandandâ constitutum est, & ipsa executio non tam malos reddidit, quam antè jam fuisse ostendit. *Tales si occasiones inveniunt, non mali fiunt, sed manifestantur.* Quod autem ad approbationem, seu complacentiam spectat, Juvenes illi, qui in suis cum altero sexu amatorijs colloquiis toties de eo verba faciunt, quod ipsis in eo coelibum statu permissum haud quaquam est, sed solum licitum fit, cum conjugio illigantur, & si verbis eâ de re abstineant, saltem cogitatione illam sibi repræsentant, cauti sint, quia si scientes tunc videntesque in eo objecto delectentur, animum suum gravi noxâ delectationis morosa commaculant, quæ momento unico

unico mortem potest Animæ afferre.

Arist. l. 2. gen. an. c. 4. n. 44.

VIII. Ut rem paucis ; naturæ ordine cor in animali postremum moritur ; sed ordine morali primum : & ubi hoc, voluntario assensu in malum grave, læsū fuerit, necesse est, ut omnis Animam vita deficiat. Id quod tum maximè usavenit, cum cœptum quidem, sed non perfectum malum est. Et tamen tunc quoque non desunt, qui crassâ quadam ignorantia rem, ut par est, non æstiment, sed nihil pendant. Erit, qui personam pudicitia studiosam aut precibus, aut promissis ad flagitium sollicitet : qua, quam debet, repulsam accipit, de tentato dein flagitio se in sacrâ confessione non accusat, perinde ac si planè insons esset : Et tamen eo in casu geminum peccatum commissum est ; desiderii scilicet turpis, & scandali manifesti, quibus non charitas minus Proximo debita, quam Temperantia & Pudicitia læsa est. Quid interest igitur eventum dein desiderio non respondere, nec istud opere completi ? In criminibus læsæ Majestatis, quibus omne Peccatum lethale accenseri meretur, machinationes puniuntur, etiam non sortitæ effectum. Quid refert, quod partus scelestus in lucem non edatur ? conceptus jam erat, nec per te stetit, quo minus nasceretur. Etiam humanæ Republicæ Legibus constitutum est, ut qui in utero latent partus, tanquam editi supponantur. *Qui in utero sunt, in toto pene Jure civili intelliguntur in verum naturâ esse.*

l. qui in utero, ff. de stat. hom.

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. I.

IV. En igitur cogitationum nostrarum initia progressusque, quibus, quantâ potest diligentia, in custodia cordis nostri oportet invigilare, juxta illud Moylis : *Cave ne fortè subrepat tibi impia cogitatio.* Sed quid tum consilii, cum assultu violento hostis arcem oppugnârit ? Vigilantiæ tum Robur ac Fortitudo jungenda est, sic ut ad hostis conatus frangendos ad mortem usque, si res postulet, decertantum sit. *Omni custodia serva cor tuum.* Sanctum Indiarum Apostolum Franciscum Xaverium impurus Dæmon dormientem aggressus fœdam objecit imaginem, cujus ille horrore tanto percussus est, ut vel dormiens obniteretur tam vehementer, ut ruptâ pectoris venâ evigilans multum sanguinem spueret. Enimvero abunde mihi fieret satis, si vos vigilantes vel dimidium ejus conatus in resistendo adhiberetis, quo dormiens obnitus est Xaverius. Sed quis ferat, quod Christianorum non pauci, cum simili assultu cor eorum aggreditur Dæmon, portas omnes latè pandant, pontes versatiles dimittant, & oppugnantibus tanquam amicorum optimis, aditum confestim concedant ? Multum aliqui sibi agere videntur, si nihil agant, & hostem neque juvent, neque illum arceant. Sed istud neutrarum quasi partium studium mihi quidem videtur manifestus favor, quo hostem prosequimur ; & hoc, non consentire, tacitum consensum reputo ; maximè si animus ullo modo ostendat sibi ejusmodi suggestiones displicere.

Deut. 15. 9.

Kkk

Hic

V. Lay-
man. l.
1. tr. 3.
c. 6.
l. sicut. c.
de Nupt.

Hic illud locum habere existimo, quod Lex dicit: *Pater consentire videtur nuptiis filii, quibus non contradicit.* Dum enim appetitus animalis propendet ad se cum objecto illo venito quasi connubio jungendum, si voluntas penitus non obstat & renitatur, tacite saltem, atque oblique consentire creditur; idque tanto certius, quod se aperto exponat discrimini, consensu non dubio admittendi delectationem, quam ne tenui quidem signo sibi probat non attridere. Non est proinde, quod existimetis, delectationem morosam ideò dici, quod illa diu duret, cum momento unico compleri possit & absolvi; morosa dicitur à morâ, quâ voluntas de eâ vel admittendâ, vel repudiandâ deliberat; cum illam mox ac s. Th. 1. adverteret, oporteret rejicere. De 2. q. 74. *lectatio dicitur morosa, non ex mora temporis, sed ex eo, quod ratio deliberans circa eam immoratur: nec tamen eam repellit, tenens & volvens libenter, qua statim, ut attigerunt animum, respici debuerunt.* Quæ est diserta Angelici doctrina. Quamquam autem res ista Animabus Deum timentibus religionem ac scrupulos injicere haudquaquam debeat, quæ assuetudine constanti & habitu, vel ab umbrâ Peccati abhorrent, planèque ab illo alienæ sunt; qui tamen vix aliquo DEI timore tanguntur, est quod hîc jure ac merito metuant.

X. Igitur ut in hujusmodi assultibus certi simus ac securi, nos hosti non cessasse, re ipsâ, & apertè resistere optimum factu est; quod sit aut divi-

nam opem implorando, aut animum aliorum avertendo, aut proficendo, quod nunquam quacunque vel spe, vel metu, suggestioni tam improbæ velimus consentire. Hoc si fiat, recalcitret licet animalis appetitus, & voluntati rebellis se in re turpi objecta oblectet, nihil inde in voluntatem damni redundabit, cum, ipsâ insciâ & invitâ, perduellis subditus cum hoste paciscatur. *Inter alios actus, alius non nocent.* Quin fieri potest, ut hoc certamine ingentis fiat lucri accessio, dummodo Animus se opponat fortiter, & resstante etiam vento, ut Nauticlerii assolent, utatur ad portus ostium subeundum. Ita observare licet, quod Deus miro Providentiæ suæ consilio permittat, ut purissimæ & pudicissimæ mentes plusquam aliæ vexentur & affligantur tentationibus ad sæda sollicitantibus, ut S. Catharinæ Senensi factum scimus: ut nimirum, dum sollicitatæ, contrariæ virtutis exercitatione animosissimè oblectantur, decus castimoniam longè excellentius acquirant, quam prius habuerint; pace quidem ac tranquillitate, sed non Triumphis inelytum. Sic Aurifaber: ut vasis suo pretioso plus splendoris conciliet, cinereo illo suo velut unguento totum oblinat, ut externis sordibus abstergis clariùs jam micet, & illustriore splendore refulgeat. Deus verò ex eo, quod servos sibi charissimos, fidissimosque scèdissimis suggestionibus sollicitare permittat, id consequitur, ut illi majore animi ardore ac studio ad ipsum confugiant; sibi ipsis majori demissione diffi-

l. si m.
vii. c. h.
si. m. h.

diffidant; periculis, quæ fugâ & ob-
verso celeriter tergo vitari possunt,
non se committant, sed ea solertissimè
præcaveant; utque se pluribus armis
instruant contra hostes, quos, etsi ma-
ximè cuperent, fugere omnino non
possunt. Apes hibernâ brumâ suis
ex alvearibus non prodeunt, nisi tan-
tillùm per intervalla, ventorum me-
tu, à quibus dispergantur; siqua au-
tem necessitas ad prodeundum com-
pellit, etiam cum venti atrocius læ-
viunt, ne turbine longiùs asporten-
tur, spillis providè uti nõrunt, ad
obnitendum ventorum impulsui, &
minore periculo volandum. Par
proinde est credere, animas etiam il-
las DEO gratas inter discrimina cau-
tiores tantùm, & excusso, quem aliàs
obteperè pronum esset, torpore, vi-
gilantiores effici.

XI. Summa igitur rei & cardo in
eo vertitur, ut magnis animis obnita-
mur; unde res postulat, ut potens ar-
gumentum ac rationem suggeram,
quâ vos ad luctam istam animosam
obfirmem, tanquam ad cordis vestri
defensionem maximè necessariam:
id quod aptiùs à me præstari non pos-
se videtur, quàm si Tridentinorum
Patrum in rem præsentem verba con-
fideranda vobis proponam. Hi
dum de Peccatis agunt, quæ cogita-
tione solâ admittuntur, affirmant,
quòd non rarò Animam graviùs vul-
nerent, quàm peccata operis; majùs-
que illi periculum amittendæ salutis
accertant. *Nonnunquam Animam
graviùs sanciant, & periculosiora sunt
ijs, quæ manifestè admittuntur. Hæc*

tantâ fretus autoritate asserere non
dubito; Peccatorem omnibus pravis
suggestionibus consentire solitum in
statu versari valdè deplorando,
sive præsentia, sive futura specte-
mus.

XII. Præsentia quidem si spectem,
primò me terret multitudo peccato-
rum, quæ admisit. Non est quidem
dubium, quin peccata operum abso-
lutè loquendo magis timenda sint;
cum magis juvent ac robovent appe-
titus rebelles, ac pravos habitus;
magis perficiant peccatorum fœdi-
tatem; & sæpe insuper Proximo ex-
empli pravitate noceant. Unum ta-
men est, quod peccatis cogitatio-
num proprium, illa reddit perquam
perniciosa, ingens, ut dicebam, eo-
rum numerus, & multiplicatio, quò
facilior, hoc formidabilior. *Nun-
quid aperta tibi sunt porta mortis, & o-
stia tenebrosa vidisti? Portis his, si Gre-
gorio magno credimus, pravæ co-
gitationes indicantur, per quas mors
peccati ad Animam ingreditur. Por-
ta mortis sunt cogitationes pravæ. In-
greditur quidem etiam per sensus ex-
ternos hæc mors: illi tamen non Por-
tæ, sed Fenestræ appellantur. Mors Jer. 9.
per fenestras nostras ingressa est domos
nostras. Nec hæc appellationis di-
versitas mysterio vocat. Quod enim
discrimen intercedit inter Peccata so-
lâ admissa cogitatione, & externa,
quæ sensuum ministerio perpetrata
sunt? illud omnino; quod est inter,
Intrare domum per januam, aut intra-
re per fenestras. Ut domum intres
per fenestras, scalis opus est, opus est
homi-*

l. si. un.
vii. C. h.
f. m. h.

S. Th. 1.
2. q. 2. o.
ar. 4.

Nun-
lob. 38.
17.

Mors Jer. 9.
28.

l. ff. 14.
63.

homine, qui scalas regat, & saepe aliquid, qui manum scadenti porrigat. Deinde si fur est, qui intrare vult, & non deprehendi, concubia noctis tenebras expectet necesse est. Ut autem per portam quis ingrediarur, tam multis haud quaquam opus est; pateat illa tantum, & cum non dominus magis, aut facilius, quam fur, ingredietur. Ita res nostra se habet. Si Juvenis quispiam Puellam fallere, & illi, ut fur infamis, auferre cogitat thesaurum nobilissimum, quem natura illi & Gratia contulerint, Decus inquam Virginitatis, quod machinis opus est, ut per fenestras ingredi possit? Necesse est, incidere in Puellam planè stultam, quæ venalem ipsi offerat mercem tam pretiosam, pro pretio incertissimo sponsalium futurorum, quæ tam facile non fervantur, quàm facile contrahuntur. Hanc ipsam deinde oportet allicere & invitare millies, sollicitate precibus sexcenties iteratis, securam reddere contra metus innumeros, quos excitat in ejus animo verecundia: & respectus majoribus & Parentibus debitus. Studiosè vitandus est occurus matris, quam suspiciones non vanæ de occulto tali molimine conceptæ sollicitam reddunt & vigilem: observandi sunt vicini, qui mullitant, & palàm edicunt; familiaritatem istam majorem esse, quam ut ferri porro debeat. Metuendi sunt sanguine conjuncti, ne ipsi stantur eluere cruore maculam, quam nequam iste vaserimus aspergere tentârît eorum familiarum. Quot

scalæ, ad intrandum per hæc fenestras! nec tamen istæ suffiunt: necesse præterea est vetulam illam inducere, ut scalas sustentet, nuntios inquam, ferat, & referat: nec interim etiam sumptibus & crumenæ parci potest, sed tantum manu promptâ & liberali donandum est, quantum exigit, cujus operâ uti placet: excubare quoque oportet utroque oculo vigilem, dum alij dormiunt. Verbo, tot tantisque rebus ad potiundum oportato sine est opus, ut mentes nonnunquã integri beant, quibus omnia necessaria parentur & præmittantur ad executionem furti pudiciæ ac honestatis; & quamvis tandem de ut libare aquas palustris hujus ac cædosa lacunæ, sic tamen bibendum est, ut ex Nilo canes, furtim ac festinando, metu Crocodilorum prædæ imminuentium, E diverso ut non unum, sed centena, quin & millena desiderando & cogitando delicta admittantur, apparatus & machinis nullis opus est: patet semper janua: nulla scalarum, internuntiorum, sumptuum, donorum, precum, pollicitationum, timoris necessitas: sufficit amasiæ colloqui, quin sufficit oculos in illam conjicere, aut etiam illius tantum meminisse. Imò etiam dum somno miser iste Juvenis indulget ab insidiis concupiscentiæ suæ (ut olim Samson nequam suæ Dalilæ) tutus non est; dum hæc fœdissimis illum spectris infestat, quibus in prædam cedat; seque è somno experrectus ita constrictum jam inveniat, ut victus manus det.

XIII. Nemo proinde est, qui numerare facile possit peccata, quæ ex hac tantâ, cogitando peccandi, facilitate nascuntur. Dæmon dum ad prava desideria, & delectationes invitat, agricolæ seminanti comparari posse videretur: at cum ad opus veritum incitat, agricolæ plantanti. Unius anni decursu pauca omnino novæ plantæ terræ committuntur, aut quia locus eas non capit, aut quia plantandi tempus non est, aut quia sumptibus & labori fructus non respondet, quos ad fossas aperiendas, ad plantandum; ad custodiendum, quod plantarum est, necesse est adhibere. Quantum autem anno quovis uno in agro seritur? nimirum, solo semel proficisso sufficit manum aperire. Equidem si non aliam orcum messem colligeret, quàm operum veritorum, quàm non essemus beati! Parùm prosperè suum illi negotium caderet. Messis potissima in desideriis consistit, quæ tantillo labore ipsi stant, cum tamen quotannis tota his horrea repleat.

Matth. 13. 52. *Superseminavit Zizania, & abijt. Manum aperit, loliorum semina spargit, desideriorum inquam pravorum, & abijt. Et cur abijt? quin potius expectat, ut suismet oculis usurpet incrementa, quæ ipse desiderat? Abijt, quoniam satis novit, semen pullulaturum, quin & multiplicandam ingenti numero, Quem ergo non terreat tanta noxarum multitudo, prognata ex illâ proclivitate, & facilitate, quâ solâ mente peccatur? Noxæ etiam leves, cum magnus earum est numerus, magnopere formidandæ sunt:*

Matth. 13. 52.

S. Th. 1. 2. q. 78. ar. 4. ad I.

ut qui in urbis alicujus præsidio est miles, quamvis expertus, quamvis armis probè instructus meritò timet multitudinem civium & populi seditiosi. At si tam metuendus est vel minimarum noxarum magnus numerus, quid de numero innumerabili gravissimorum delictorum sentiemus? Formidabilis est exercitus etiam locustarum; & ad parem numerum leonum non sit trepidandum? O infelices animas, quarum ejusmodi est conditio! parùm enim abest, quin dici queat, totam eorum vitam peccatum esse unicum, à manè ad vespèrum, à vesperi ad manè, ab exordio anni, ad ejus usque exitum. *Cuncta Gen. 6. 5. cogitatio cordis intenta ad malum omni tempore.* Atque ad hanc miserissimam conditionem facilè delabitur homo, quando is à teneris annis excudit frenum timoris Dei, ut quâ voluntas & voluptas trahit, pro arbitrio evagetur, & nullum præteritum intactum prætereat. Ita enim tenaciter pix ista stygia adhærescit, ut ab eâ se extricandi modus ac via non appareat; quin etiam, dum ab illa purgare se quis contendit, pronum est contingere, ut amplius inficiatur; & dum Confessione eluere vult desideriorum suorum sceditatem, inter ipsum animi explorandi conatum, novâ de ipsis delictis admittis delectatione inquinetur.

XIV. Ut porò de ejusmodi statu aliquid explicatiùs dicam, affirmo, assuerudinem omnis generis pravis desideriis assentiendi duo potissimum, sanè quàm noxia, post se trahere. Primum est, quòd Animam

Kkk 3

red-

reddat omnis sensus expertem, ac stupidam; alterum, quod correctionis spem omnem admittat. Aethiopes in ardentissima caeli plagâ natos, educatosque videmus ætate medâ animi causâ Solis spiculis expositos stare, ubi alias, mitiore ac frigidioræ cælo natus, sudore totus dissiliret, & tantum non animo hincereretur. Non aliter infelix aliquis Juvenis, qui ne noverit quidem, quid sit tentanti orco resistere, quantumvis mediis suggestionum in flammis delicias videbitur invenire; ubi alius Xaverii æmulus, sic eosdem à Dæmone ignes admoveat senserit, gemitus inter ac suspiria, luctamque fortissimam tantum non animam ponet. *Verbaverunt me, sed non dolui: traxerunt me, & ego non sensi.* Atollat quantum vult & potest, brachia Dæmon, & ictibus suggestionum immanissimis percussat conscientiam pravâ assuetudine corruptam, perinde ac mancipium ad neivorum ictus induratum, & obducto collo quasi ferreum, sensum doloris proderit nullum. *Non dolo.* Geminet furorem ac conatum crudelissimus hic antagonista, & animum de consensu in consensum raptet; ne tum quidem miserandas de tantâ barbarie & raptatione conqueretur. *Non senti.* Nimirum eorum ex numero cum esse apparet, de quibus Davidis ore Deus. *Dimisi eos secundum desideria cordis eorum; ibunt in adventibus suis.* Terent semper, non semitam mandatorum meorum, sed nequitie suæ, eoque dum reduci nequeant & corrigi: qui alter effectus est assuetudinis pessimæ. Spinæ

Echini initio moles sunt, & flexiles, pilorum instar; temporis lapsu duritie sagittas æmulantur. Conetur quis hominem ejusmodi suis in delictis & diuturnâ perversitate induratum ad bonam frugem reducere: proficiet nihil. Videbit illum explodentem & ridentem monita ac minas tantquam terribilia paucorum; non opem divinam implorabit; ne conabitur quidem, ut suis illis è laqueis extricet; tantum abest, ut magno nisu rumpere illos laborer. Rivulus fontis suo propinquus si damnum & stragem agis tuis minerat, non mango labore aliud derivari potest, & minores in rivulos spargi. At si aliarum undarum accessu, dum longa terrarum spatia percurrere sinitur, ex vivo flumen evadat, tum enim vero irritus erit labor alioquin illum velle derivare; omnes obices percumpet, omnes aggeres undarum suarum mole transcendet, aut perfringet. Et verò ejusmodi hominum genus malo publico natum, suisque in si gitiis obstinatum, ad integras Provincias pestiferis suis sermonibus inficiendas abunde sufficit. Assueti enim longo usu non nisi venenose pascere, non jam venenum, sed cibum sectissimum & suavissimum illud æstimabunt; & scelera, ac flagitia sua jactabunt ut lepores, ut amœnitates, ut Juventutis impetus minimè coercendos, quibus sine natura esse non possit, & quos nemo, qui homo sit ex carne constans, non sentiat. Refert Rhodig^{us} nas puellam aliquam à teneris assuetam araneas manducare, & alla venenata

Prov.
23. 35^m

Ps 80.
11.

11. 9.
19.

nenata alimenta, tandem temporis lapsu ita evasisse pestilentem, ut solâ oris sui salivâ mortales interficeret. Non dispar est eorû, de quibus nobis sermo, conditio. Væ illi, quem mala fors tanget, ut ejusce farina homini loqui solus soli debeat: sicut ipsi veneno pascantur, ut cibo, ut inquam pravis desideriis indulgent, tanquam minimè malis ac noxiis, ita aliis non salivâ tantùm, sed voce, similem pestē afflant, nisi ab eorum se consortiis segregent.

XV. Nec tamen hic finis malorum. Nam & mortales conditionis tam miserandæ rectè quis avi comparaverit, cavèâ clausæ, propè quam accipiter circumvolitet. Bis illa misera est: ob captivitatem inprimis, quâ jam detinetur; deinde ob imminens ab accipitre periculum, qui identidem propiùs ad eam lacerandam devorandâmpue advolat. Sic assuetus omnibus pravis desideriis aditum dare, præter calamitatem, quam patitur ex lapsuum suorum facilitate, & numero nozarum continuatarum, est quod jure metuat in futurum, & illud momentum, quo hinc in æternitatem perget. Aut enim mors supervenit improvisa, ut fur, aut aggreditur ut latro vi apertâ & prævisâ. Si improvisa, & nihil minùs metuentem opprimat, sic ut mortuum priùs quàm morientem se miseretur; actum est æternum de miserissimo, tanquam tot nozarum reo, & peccatore perpetuo, qui vix sacro è Tribunali egressus, quod, ut vipera evomuerat, vene-

num resorbet. Si non ex insidiis, & non opinantem mors auferat, sed vim adhibeat manifestam, sic ut ille sibi migrandum prævideat, assero tum discrimen perdendi æternam salutem esse, si non certum & evidens, saltem multo verissimillimum. Lectum enim illum, quem ejusmodi homo morti proximus occupat, campum dicere possumus, in quo pugnandum illi sit cum orco, majori furore & atrocitate, quàm nunquam aliàs, illum aggressuro. Sanctissimus Genevensium Præsul Franciscus parùm aliquando à mortis confinio abfuerat. Passus dein est, recuperatâ valetudine, tentatum se tum fuisse à Demone sophismatis tam argutis, subtilitatibus tam ingeniosis, ut sanus nihil se unquam tale expertum meminisset. Nemo sibi persuadeat, ita se illo momento tentandum, ut nunc solet. Haud quaquam sanè periculum enim amittendi tum Animam, maximè diu ante hac à se possessam, Dæmonem ut cautissimum, ita planè ferocem ac crudelem reddit. Nunquam Leo prædam amplectitur & stringit arcibus, quàm cum illa fugam molitur; nec Pharaon vera & viva Dæmonis imago, unquam tam atrociter Hebræam gentem afflixit, quàm cum fugam ex Ægypto ipsa meditabatur. Proinde dubium esse non debet, quin quo hinc migrandum est momento, juratus iste hostis oppugnaturus sit viribus majoribus; quàm unquam: & situm fortè sacra ad præsidia recurrat anima, stimulo id ipsi erit, ut cona-

conatus geminet, & omnem artem exerat, ne illius jacturam subeat. Quæ autem tunc erit tentationum materia? an verba vocésque impiæ? atqui has vos sæpe tum frustra moliri apprimè novit. An opera? sed videt jam motus omnis expertes. Solum igitur cogitationum ea pugna erit, & cordis tantum arcè totus imperus oppugnetur, quæ expugnata, nihil portò, quod vincat, superest. Quomodo autem tunc luctabuntur & obnitentur miserim Peccatores, cum viribus adeò exhausti sint? quomodo pugnantur, qui artem tractandorum armorum didicerunt nunquam? Quomodo eludent machinarum curulum vim ac furorem, si de aggeribus, muris, propugnaculis, cum tempus id suadebat, cogitarunt nunquam? sani, Imperum, quo propellerentur, non expectarunt; nunc debiles exhaustique resistunt reperitis tanto numero ictibus atque impulsibus? Malè motuo, ne plures uno Inferus incolas recenseat, qui post animum Confessione sincerâ expiati, post omnia ad felicem transitum media solerter adhibita, cogitatione adhuc aliquâ aut desiderio dein peccarint, æternumque perierint. E multis, quæ eâ de re passim referuntur, exemplis unum seligam, ex quo nemo non multa, si velit, ad discat.

XVI. Alebat domi suæ feminam Juvenis, perditè prorsus à se amatam, quam ne tum quidem, cum morbus ad extrema illum deduxisset, dimittere cogitabat: unde necesse fuit, ut

amicorum aliqui, vel invito ægro, eam ex oculis amoverent, & Sacerdotem piûm ac prudentem vocarent, qui confitenti operam daret; cum ipse improvidus, ne hac quidem de re cogitaret. Venit Sacerdos, & quæ esset ægri conditio edoctus diligenter, tam dextrè misero ægro, tamque aptè ob oculos posuit discrimen æternæ damnationis incurrendæ, in quo erat, ut ille periculi magnitudine attonitus in lacrymas solveretur, omnemque vitæ tam malè à se actæ seriem ingenti cum dolore Confessario recenseret, hic autem de lucro animæ, jamjam peritura sibi gratulans, lætus alacèrque domum repeteret; cum priùs ægrum animâ set ad strenuè continuanda proposita, ac sensatam pia domesticosque monuisset, ut, quàm primùm res poscere videretur, se denno evocarent. Vix Cœnobii sui limen attingerat, cum nuntius supervenit, referens: ægrum repentino oppressum symptomate vivere desuisse. Neque hæc Sacerdoti dolendi materia visa est; cum gauderet potiùs, se tam in tempore adfuisse ad Juvenem, ceteroquin tam fœdè exerrantem, in salutis semitam reducendum; sic, ut ille post elutas Confessione tam seriâ omnes maculas, feliciter utique migrârit. Quare, ut, quæ extremum ægro impenderat charitatis officia, abolveret, rectà ad sacrarium se contulit, divinam hostiam pro mortuo primus litaturus. Sed en rem summo stupore dignam! Dum Sacerdos sacro amiculo caput velare, humerosque tegere parat, vi abditâ illud sibi

sibi tantum non è manibus eripi sentit: pergit tamen, & vestem albam corpori & cingulum aptat; sed idem tum in hoc utroque, tum in ceteris sacrificantis vestibus assumendis experitur, ut non nisi magis cum lætâ, & majori horrore, istis se indueret. Plurimum tamen auctus est horror ac perturbatio, cum ceteris omnibus paratis, sacrum Calicem manu prehendere, & ad Aram jam nunc accedere destinaret. Videt enim manus duas nigerrimas, quæ vi avulsum è manibus ejus Calicem procul abjecerunt. Tumenimverò gelido sudore persusus, ingenti que angore oppressus, quibus amictus erat, sacerdotales vestes ponit, & in Templum rectâ contendit, eluturus lacrymis qualemcunque noxam, quæ, ut ipse rebatur, impediēbat, quò minus perlitare posset. Hic provoluto in genua vox ex aliquo templi latere ad aures allabatur, sicutum terrificè compellans: Sacerdos Christi, quid moliris facere? cui ille: Sacrum pro homine paulò antè defuncto facere intendo. Tum vox iterum. Noli frustra fatigari: defunctus ille ego sum, sed flammis æternis addictus. Condemnatus tu æternum? Quis id, reposuit Sacerdos, quis id fieri potuit? An non hac ipsâ proximè præteritâ nocte noxas tuas omnes mihi Judici aperuisti, idque contritione tam ardenti, dolore tam serio intensoque? Ita est, respondit defunctus, confessus sum, & rite sanctèque confessus; nec tamen id satis fuit. Assuetudo illa pessima, quâ pravis antea suggestionibus assen-

R. P. Segneri Christi, Instr. Tom. I.

tiri solitus eram, ad Orcum me deinde detrulit. Vix tu, Pater, à lecto meo recesseras, & extuleras cubili pedem, cum adfuit infernus hostis, & animo species detestabilis mulierculæ, à me antea tam perditè amata, objecit. Ego magno animo stygijs his molitionibus restiti, rejeci que à me hostem his verbis: Utinam hanc ego pestem vidissem nunquam, nunquam cognovissem? sed repetijt assaultum hostis semel rejectus, mihi que interiores oculos posuit: miseram illam & me antehac tenerrimè dilexisse, & modo totam esse in jacturâ mei amarissimis lacrymis deplorandâ. Fleat, dixi, & per me tora in lacrymas abeat, quid ad me? mihi cum hac feminâ nihil porro negotij est, aut erit. Atque ita etiam alter inferni conatus irritus fuit: urinam & tertius! Dæmon certè geminâ repulsâ nihil territus; non miror, inquit, ita te nunc loqui: mors enim, quam times, præ foribus est: sed si discrimen evaderis, tantumne tibi animi erit, ut charam animulam domum tuam non revoces? ne istud crudele & inhumanum facinus foret! Si evaderem, dixi, parùm antehac ejusmodi certaminibus assuetus, si inquam, evaderem discrimen, facere utique non possem, quin illam denuo ad reditum invitarem, utpote olim mihi tam charam tamque dilectam; cum & ipsa me non minùs diligeret, nihilque non meâ causâ cuperet. Nec pluribus opus fuit, assensu enim isto interno præstito, animam miser exhalavi, quam cum lethali hæc noxâ cogitationis for-

LII

didam

didam Judex Deus invenisset, jure meritissimo æternæ in me damnationis sententiam fulminavit.

XVII. Quis nunc vobis sensus, Auditores humanissimi? Audistis, quæ fors fuerit peccatoris illius miserandi, qui ritè à Sacerdote expiatus, quia tamen resistere pravis desiderijs & suggestionibus non assueverat, extremum illum sub articulum iterum assensus, æternum perijt. Nolite tamen ambigere, quin eadem calamitas, fors eadem funestissima complures alios oppresserit, & utinam neminem vestrum eadem extremo excidio admoveat! Equidem nemo est, qui non jure metuat: maximè tamen illi, qui bibunt iniquitatem, sicut aquam, qui jam inde à primâ adolescentiâ omni turpitudinis ac sordium genere se commaculant; quorum cor, ut Regionum palatiorum ostia, semper patet, non nocturnis quàm interdiu, & nullâ non horâ liber Dæmoni ad illud aditus datur. Quomodo illo in momento se gerent miseri, ex quo pender æternitas? Demus; non desit ijs tempus ad animam confessione purgandum; etiam re ipsâ sordes omnes verâ Pœnitentiâ abstergant: non aggrediatur eos hostis orcinus conatu magno, sed perlevi; an non, quas facillè alij riderent suggestiones, his ipsi ut gravibus, ob assuetudinem illam suam funestissimam, non difficulter assentientur?

Strab. l. 15. Geograph.

Aqua quò est impurius, hoc faciliùs incalescit: unde observatum ollis est, aquas Nili, quæ nunquam non

multum limum trahunt, vix medietatem illius ignis polcere, ut effervescent, quem aliunde hausta aqua desiderat. Nec alia cornosorum & palustrium horum cordium conditio est: parvus ignis sufficit, ut lascivis desiderijs exardescant: unde pereunt minimis quibusque rebus, & cum Absolone suis è capillis, nimum prolixis & vagis, inextricabili nodo pendunt.

XVIII. Superest proinde, charissimi AA. ut capiat tempus, & amplectamini, quod Divinus Spiritus Itaiæ linguâ suggerit, consilium. *Auferte malum cogitationum vestrarum.* Ingens omnino Animæ malum sunt peccata interiora, tam gravitate, quàm numero suo. Gravitas & magnitudo tanta est, ut Deus interiora cum externis conferens, hæc mala tantùm, illa autem pessima pronuntiet: *Convertimini de vijs vestris malis: ingressus malos, quos in viâ iniquitatis operibus ipsis facitis.* *Et de cogitationibus vestris pessimis.* En peccata desideriorum, quæ idèd forsitan pessima dicuntur, quòd præ alijs minus agnoscantur. Pari modo periculosus sanè animæ morbus est, assuetudo corde peccandi, ob ingentem, quo admitti solent, numerum, sicut vulnus curationem porro non admittat. *Insanabilis est dolor tuus propter multitudinem iniquitatis tue. Auferte igitur malum cogitationum vestrarum.* Auferte perniciem Animæ vestræ certissimam; auferte malum, quo Magnus DEUS tam graviter læditur,

Jeremi. 30. 25.

dicitur, quo salus vestra tanto discrimi-
ni exponitur, malum, quod siue in
se, siue alijs comparatum spectetur,
nunquam non est gravissimum & ma-
ximum.

XIX. *Auferite malum cogitatio-
num vestrarum.* Non jubet DEUS,
ut auferatis cogitationes malas, sed ut
auferatis malum cogitationum; ut
amoveatis, inquam, ante omnia ea-
rum occasiones, faces, fomenta; tam
vigili, oculorum maxime, custodiã,
quã confortij pravorum fugã, quã
etiam librorum piorum lectitatione,
qui sanctiores & castiores cogitationes
suggerant & excitent; divini que ver-
bi, cum pro concione explicatur, avi-
dã & attentã, suo tempore, perce-
ptione. Duplici munimine natura
Cor nostrum obsepsit: primum est co-
starum, quæ foris illud muniunt: al-
terum membranz, quã proximus
tanquam fascijs involvitur, regitur-
que. Emulamini & vos providam
hanc matrem: munite imprimis cor
vestrum extimo piarum actionum ag-
gere; deinde propius, animi devoti ad
divinam opem postulandam perugio;
quã solã non præcavere tantum & ar-
cere malum possumus, sed etiam jam
præsenti mederi; siquidem non erra-
vit Propheta, dum DEI nomine lo-
quens dixit. *Abit vagus in viã cordis
sui: Vias ejus vidi, & sanavi eum, &
reduxi eum.* Nihil autem perinde ne-
cessarium est, ac, ubi ejusmodi sug-
gestio animum vestrum pulsat, con-
festim & nullã proctus morã interpo-

siã illam rejicere, non autem velut
pacisci cum illã, aut cum Dæmone,
quando hic ejus author est. Sanctis-
simus ille senex Eleazarus vix auditiã
violandæ divinæ Legis conditione,
absque morã respondit; mortem se
potius, quã transgressionem hanc
malle. *Respondit cito, malle se præ-
mitti in infernum.* Et hæc nimirum
celeritas, si quidquam aliud, tutos vos
in tot periculis præstabit. Tanais, li-
cèt Regionem immani frigore horridas
percurrat, nunquam congelascit;
tantã enim velocitate rapitur, ut a-
quæ condensandi se moram non ha-
beant.

XX. Verbo, non sufficiat vobis
non cedere, non admittere pravita-
tem: sed repellite actu ipso, & vim vi
eludite. *Auferite malum cogitationum
vestrarum.* Quod si animalis appeti-
tus obmumuret, et insanum traducite,
Jobi exemplo, qui conjugem ut stul-
tam repulit, cum ista sollicitaret ad
execrationes, & defectionem à Deo:
nec unquam conatus vester nimius vo-
bis videatur, in negotio, ex quo Ani-
mæ salus pender. *Omni custodiã
serva cor tuum, quoniam ab ipso vita
procedit.* Quæ enim aliàs dolendi,
quin & desperandi materia; dam-
nari aternum unius solius cogitatio-
nis causã! O Anima infelix, si un-
quam contingeret te in tantæ calami-
tatis abyssum ruere tantillæ rei me-
rito, quid diceres? Quã meritò
illud Prophetz ingeminares. *Vena-
tione ceperunt me quasi avem, inimi-*

si mei gratis. Nec ramen æqua que-
rela, nec justus tuus dolor esset;
eo enim pretio mercem tibi suam
Dæmon vendidit, quâ ipse pro se
olim emit. Una cogitatio Dæmo-
nem æternum miserum fecit; unâ
cogitatione effectit, ut & tu æter-
num infelix sis. Non igitur jure
doles. Quare patere in omne dein-
ceps ævum, & obmutesce: aut si
lamentari juvat ac queri, de te so-

lâ querere. Excubemus ergo vigi-
les ad cordis nostri custodiam, omni
conatu illud propugnemus; ut ita
arcem, nobis creditam, Christo
Regi nostro servando, tanquam
fortes & strenui milites; quâ ille die
de suis hostibus gloriosus triumphabit,
præmijs ab eo maximis æter-
nisque donari mereamur. *Qui
vicerit, dabo ei sedere mecum
in Throno meo.*

Apoc. 3.
21.

Finis Primæ Partis.

